תוספת לפרשת השבוע ויקהל פקודי

מאת: רפאל קרמר
מרץ 1, 2021

על מנת להבין את הדברים, נקדים בקצרה את אחד היסודות שרבי נחמן מלמד:

“עיקר הרחמנות בעולם, היא להעניק לאדם דעת ולהוציא אותו מעוונות. על כל אדם להתקרב לצדיק שהוא רחמן ויודע איך להשתמש עם הרחמנות. הצדיק מרחם על כל אדם ומאיר בו את הדעת בהתאם ליכולתו. עיקר הבריאה הייתה כדי שהעולם יהיה מיושב בבני אדם היודעים ומכירים את הבורא, זו גם המצווה של הולדת ילדים, כדי שהעולם יהיה מיושב בבני אדם המלאים בדעה את השם שרק זה נקרא אדם, אחרת, ללא דעת חלילה, האדם הוא חיה בדמות אדם.

מסיבה זו גם כל אדם צריך להאיר וללמד אחרים, כדי להרבות בני אדם עם דעת שיודעים ומכירים את הבורא. רבי נחמן מוסיף שעל מנת לפעול השפעה מתמשכת של הארת דעת שלא תחלוף מיד לאחר שישמעו את הדברים, דרושה מידה גדולה של יראת השם כפי שחכמינו למדונו: “מי שיש בו יראת שמים דבריו נשמעים.”

כאשר אדם משפיע על תלמידים הוא זוכה להשיג ולהבין דברים שלפני כן היו בתודעה המקדימה הטרנסצנדנטלית, זה נקרא בלשון הקבלה "מקיפים". כלומר, ידיעה שנמצאת אצל האדם בהיקף המוח מבחוץ וטרם התבשלה לכדי הבנה מושגת. ישנם מקיפים רמות מעל רמות, אולם ה"מקיפים" של החכם האמת הם כל כך גבוהים שהם לגמרי מעבר לממד של הזמן הקיים בעולמנו. ממד הזמן של העולם הזה, כל מה שהיה ומה שיהיה הינו כאין וכאפס, אפילו לעומת רגע אחד של ה"מקיפים" של העולם הבא שנקרא "יום שכולו ארוך", כי אכן המקיפים של הצדיק הגדול הם 'שעשוע עולם הבא'.

תפקידו של החכם והצדיק הוא להראות לכל את גדולת הבורא. מצד אחד, עליו להראות לאלו העובדים את הבורא בהשגות גבוהות, שטרם השיגו כראוי את גדולת הבורא, כי הבורא גבוה מעל גבוה, ועליהם להתאמץ עוד הרבה לדעת ולהכיר אותו לימוד זה נקרא השגת 'בן'. מצד שני, על הצדיק ללמד את הנמצאים במדרגה נחותה מאוד שהבורא שוכן איתם ברמה הנמוכה בה הם נמצאים, וכולם יכולים להתקרב אליו. לימוד זה נקרא השגת 'תלמיד'.

בתורה זו רבי נחמן מלמד גם שישנם דברים שלרוב עמקם החכם אינו יכול אפילו להסביר בפיו, אלא רק בתנועות ידים וברמזים. רמזים אלו נקראים "רמזים בים החכמה", המקיפים מאירים ברמזים אלו ומהם נמשכת פרנסה. באופן כללי, תנאי הכרחי להמשיך פרנסה היא מידת המלכות שיש לאדם, כי המלכות היא זו שמשפיעה פרנסה (כלומר על מנת להמשיך פרנסה לאנשים התלויים בו, האדם צריך שתהיה בו תכונה של מלכות, עליו להיות איש חיל, יוזם ולא בטלן (בשפת האידיש: שלמזלניק, שלומיאלי). כאשר אדם מקבל מהרמזים של החכם הוא יכול להמשיך פרנסה. ובנוסף, ישנה הארה של רצון בשעת האכילה, כלומר, בעת האכילה אדם יכול לזכות שיאיר בו רצון מופלג מאוד להשם, בלי שום ידיעה, רק רצון פשוט בכלות הנפש לבורא, בדומה למקיפים הגבוהים שגם הם נחשבים ל"תכלית הידיעה שלא נדע" (הדברים מוסברים בהרחבה בליקוטי מוהר"ן ח"ב תורה ז).

חֲזָרָה לַמַּאֲמָר